УМЕТНИЧКА
ГАЛЕРИЈА
СКОПЈЕ

Vjeko Rogačar

„Иако Војко Погачар спаѓа меѓу авторите кои необично брзо реаѓираат на најактуелните правци од современата ликовна продукција, сепак во неговиот опус останува покраината главен мотив, која и покрај трибутот на фигураликата од времето кое изминува, со континуирана ентитета ги одржува своите зачетничко симболични и метатекстуални вредности. Пред прегледот на неговите најнови дела, мораме да си ги вратиме во спомен осамените дрва, кои доминираат на неговите поранешни слики и не во смисол на рационализиран репертоар на една договорена симболика, туку во функција на испишување на форми, со индивидуално и субјективно определено симболично значење. Најавуваат можност од призори, непрепознатливи по познатата предметност, туку по импулсите на конфигурираниот имагинарен свет, со кого уметникот свесно се соочува при мануалното обликување на формите во процесот на визуализацијата.“

Овие мисли, запишани пред една година како дел од уводниот текст, и покрај некои одредени промени во Погачаровиот рецентен опус чуваат сеуште доволна релевантност да би можеле да бидат цитирани и при анализата на неговите најнови слики. И ако го заземал тогаш неспорното централно место Манетовиот „Доручок на травата“, кој во неговиот опус, преку многубројните варијации ја добивал функцијата како сублимација на модерното сликарство, врзано на традицијата на западноевропското поименување, сега на неговите платна се појавуваат искристализирани и во поширока палета прикажани други, за него ништо помалку значајни станици, на патот кон формирањето на парадигми на данешната уметност. Рефлексивноста на амблемско поставените екскурзи, при преданието на сопствената професија, сега ја дополнуваат варијациите на Бројгеловите Слепци (на симболично конотираната Парабола Карантаниа) Тинторетовиот кон потчинетост насочен пластичен колоризам и фантазмите на Шагал и Русо.

Иако би биле наброените имиња сами од себе доволно симптоматични за обликување на уметниковиот сликарски израз, сосема е јасно дека со нивното набројување или набројувањето на поединечни

слики од споменатите сликари, премногу е симплифицирано да би се донесол било каков заклучок односно да би можеле од нив да ги определиме основните конституанти на неговото ликовно Кредо. Авторот всушност не се задржува само на голо цитирање или пак компилирање на формалните, иконографските и естетските карактеристики, туку при воспоставувањето на сопствениот ликовен јазик со нив пред сè, повторно проверува, и понатаму, во нови комбинации или со нови конотации и со критичка дистанца до традицијата на професијата ги редефинира основните постулати на веке прифатената сликарска идиоматика.

Аналогиите, што во тој тематски склоп постојат меѓу прототипската слика и преинтерпретацијата, се видни од донекаде изменетиот аспект на сликите што спагáат во една друга група на моменталниот Погачаров интерес односно во сликарските варијации на музичките мотиви. Самиот мотив и коституцијата на композицијата, кои во првиот пример со прилично очувување на реалистичната препознатливост, речиси доследно го уважуваат мотивот на покраината, и во неа повеќе или помалку вткаената шематизирана фигуралика, сега остануваат без визуелна основа, го губат миметичниот карактер и можат да се насетат пред сè во подрочјето на чувственото очувување на една, со други уметнички изрази остварена атмосфера. Така како што, при трансфигурацијата на сликите од познатите уметници е можно да се заследи прилагодување на даденият модел, при Погачаровиот интерпретативен код, и покрај очувувањето на основната замисла, со изменети формални карактеристики, преформирана или дополнета содржина, се појавува обратен процес односно визуализација на субјективното, повторно оживеаното и во основа неликовно доживување. И бидејќи, никако не се работи само за илустрација на музичките мотиви, може да се повлече доволно јасна паралела меѓу двете тематики; и двете всушност ги карактеризира проигрувањето на дадената основа, комбинирањето на даденият визуелен или формално ликовен реперторијар во нови тематски состави во првиот односно создавање на појдовниот импулс со адекватно содржински или емотивен карактер, со сосема различни уметнички изрази, во другиот пример. Преносот на акцентите од подрочјето на примарноста на наративниот контекст на сликата, кога и во сферата на перцепцијата помалку се експонира литерарната суштина на сликата и нејзината функција ја придобиваат елементите на автономната ликовност, ги одкрива досега помалку потенцираните субстанци на Погачаровото рецентно сликарство, кои се неизбежни за одредување на спецификата на индивидуалните карактеристики и неговото ликовно Кредо. Вистина дека понекоја слика, барем што се однесува на транспозициите или метаморфозите од првиот тематски склоп, може да се уброи меѓу скицоидните варијации на основните постулати и концепциите на сликарството како уметнички израз, но сепак, секогаш појасно истапува сугестивноста на уметниковите индивидуални креативни потенцијали, посебно при субјективните имагинации на каква и да е (било визуелна, било слушна) реминисценција на неповрзани творби. Со впечатливо преплетената редуцирана фигуралика, со метафори на поларизацијата на машкиот и женскиот принцип или пак со симболи од најразлична провениенца евоцирана експресивност на неговиот сликарски инвентар, се префрлува полека во сферата на пиктуралната полислоевитост, која пак не произлегува толку од интензивноста на колоритот, гестуалното орнаментирање на сликовната површина или пастозноста на обоените површини. Зависна е пред се од ритмизирањето и акцентирањето на поединечни, повеќе или помалку, самостојно ефективни форми, линии, површини, бои и обоени полиња, како и од урамнотеженоста на разностраните компоненти на сликарската композиција. Во склопот на амбивалентноста на предметностха и нејзината визуелна претставливост, зацртаниот Погачаров вокабулар, фигуративноста или миметичната препознатлива замисла сликата, ги прекриваат конституивните елементи на њезината реализација — со енергични сликарски потези конфигурираната сликарска конструкција, од која се чини, произлегува чувството на примарниот енергиски набој, како на структурната така и на идејната и емотивната субстанца на сликата. И покрај тоа, да авторовиот принцип на работа не стреми кон воспоставување на објективност на сликарската реализација ниедна од овие слики не „представува“, не опишува и не го коментира призорот, туку пред сè, го обистинува и поврзува со реалноста на импулсот, од каде и произлегува. Примарна задача на Погачаровите слики, значи, не може да биде обновување на оптичката реалност туку независно од објективното визуелно ицкуство, ја рефлектираат, со што доаѓа до воспоставување на еквивалентот меѓу доживеаната вистинитост и реалитетот на сликата. Токму заради тоа, значајот на неговите слики неможе да се сведе само на значај на симболот, што без сомнење делно е, но уште повеќе нивна цел е приближување на примарната животна енергија, разоткривање на „митската вистинитост“ на сликарското остварување и рефлексивност на процесот на визуелната перцепција. Како и да е иконографскиот избор плод на примарната уметничка одлука, секогаш се надоврзува на класичноста на сликарскиот избор, кого и покрај, некои технички експерименти, авторот не го поставува никогаш под знак прашалник. Никако не тендира кон валоризирање на традицијата на професијата, туку ја поставува во сооднос со културно историското предание и психосоциолошките предиспозиции на околината, каде ја уважува сопствената позиција на сликар и при што, покрај одржувањето на креативната индивидуалност на својето јас, не го поставува демонстративно во строгиот центар на сопственото остварување. Мотивниот свет со тоа ја губи својата приоритетна функција и сликата постанува се позависна од сопствената, од внатре произлегувачка енергија на ликовното дело. Нагласената субјективност на уметничката порака ја определува консеквентноста на сликарската реализација, значи, степен на фактичката сугестивност на визуелната проекција на уметниковата лична имагинација, заради што и сфаќањето на карактеристиките на неговиот опус не може да се ограничи само на естетската перспектива, туку потребно е да им се следи како на авторовиот асоцијативен импулс или индивидуалната митологија така и на самиот сликарски дуктус и формалниот принцип на зградбата, од каде и извира целата сугестивност на, во материјалност вплетеното чувство на фактичката психичка интензивност, емотивниот и содржински набој на ликовниот артефакт.

Митја Височник

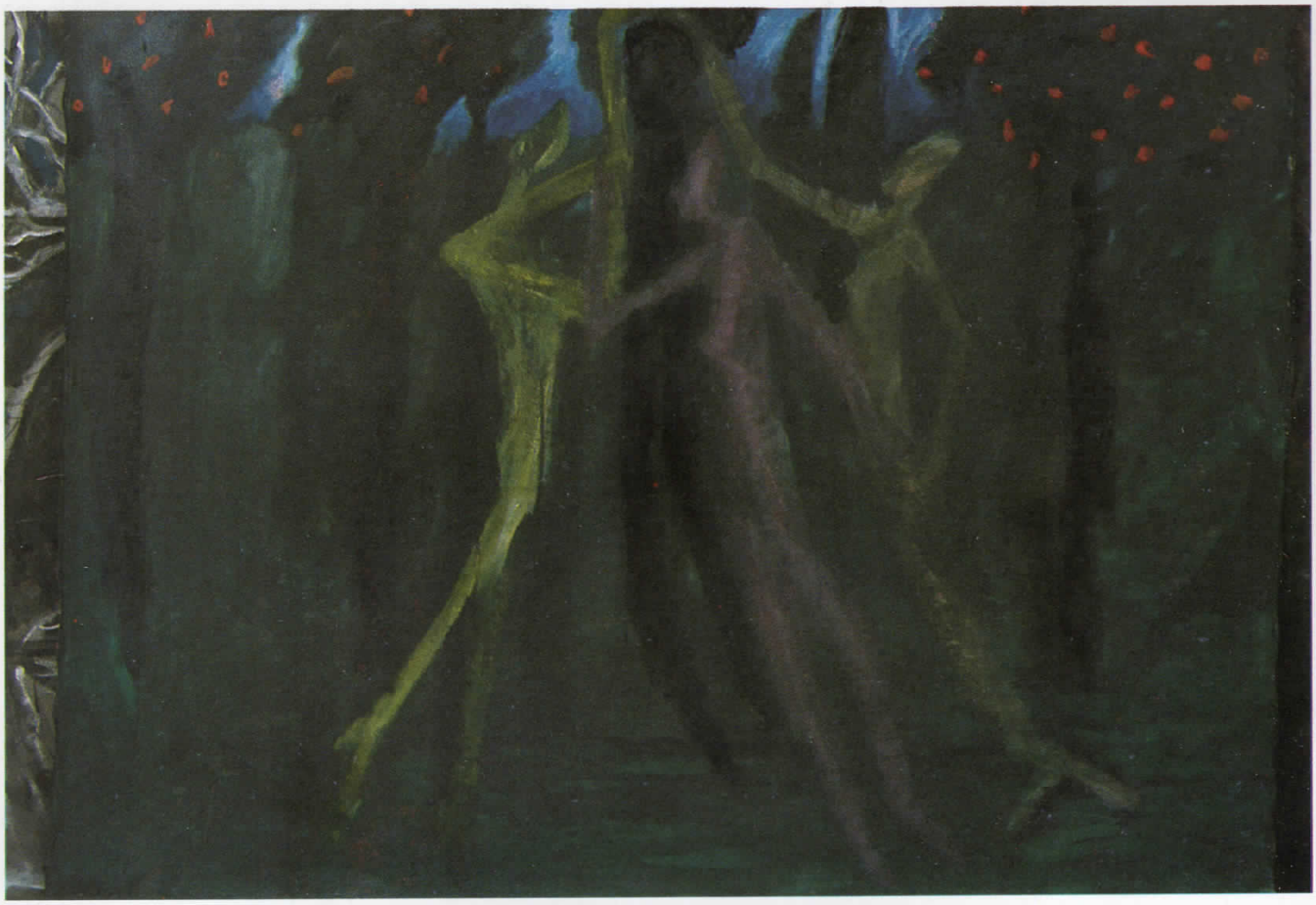

Vojko Pogačar. Rojen leta 1950 v Krškem, 1973 diplomiral na Akademiji za likovno umetnost v Ljubljani; (profesorji: Zoran Didek, Maksim Sedej, Nikolaj Omerza, France Mihelič, Riko Debenjak, Marjan Pogačnik ...), 1983. postal član Društva slovenskih likovnih umetnikov s statusom samostojnega kulturnega delavca. Ukvarja se s slikarstvom, grafiko, oblikovanjem, računalniško grafiko.
1988, študijsko bivanje v Cite International des Arts, Pariz, 1989, povabljen udeleženec PRIX ARS ELECTRONICA LINZ, AVSTRIJA.
1990, Študijsko bivanje v Cite Inter. des Arts, Pariz

SAMOSTOJNE RAZSTAVE

1973 Ivanjica, Mestna galerija — Jontes, Svaljek, Pogačar
1978 Maribor, Študentsko naselje
1982 Maribor, Galerija ARS
1983 Lenart, razstavišče SDK
Ptuj, Salon Dušana Kvedra
Krško, Mestna galerija
Maribor, Klub mladih
1984 Maribor, dvorana KS Zagernik
1985 Vrhnika, razstavišče IUV — Jerič, Pogačar
Maribor, razstavišče Merkur
Log Dragomer, razstavišče OS — Jerič, Pogačar
Maribor, prostori KBM Tabor
Ljubljana, koncertni atelje
Zagorje, razstavišče Avla — Delavski dom
Ljubljana, galerija DSLU
Celje, likovni salon
1986 Maribor, razstavišče VTS
Maribor, razstavišče lokala Amadeus
Maribor, poletna vrtna razstava — umetnik sosed
1987 Maribor, razstavišče Stavbar
Brežice, Posavski muzej
1988 Celje, razstavišče RCC
Lesično, Dom kulture
Ptuj, novi prostori KBM
Radlje, salon ARS
Frankfurt, razstava računalniške grafike na razstavnem prostoru Iskre
1989 Slovenske Konjice, razstavišče Konus
Izola, galerija Insula — Matelič/Pogačar
Maribor, razstavišče VTS — razstava risb „pariške odštevanke"
München, galerija D & B ROZMARIN
Rogaška Slatina, salon pivnice
Krško, mestna galerija
Ljubljana, razstavišče kemijskega instituta B. Kidrič
1990 Titovo Velenje, Galerija Kulturnega centra Ivan Napotnik „Čas noči"
Kapfenberg, Kulturzentrum „Zeit der Nacht"
Pariz, Cite International des Arts „Atelier ouvert Pogačar/Matelič
Maribor, Razstavni salon Rotovž enodnevna razstava nočna „Parabola Karantania"
Skopje, Umetnička galerija Skopje „Parabola Karantania"

SKUPINSKE RAZSTAVE

1973 Ivanjica, Mestna galerija — Jugoslovanska likovna kolonija mladih likovnih umetnikov
1978 Ptuj, Salon Dušana Kvedra — Grupa 8 (G 8)
Kranj, Mestna galerija — G 8
1979 Maribor, razstavni salon Rotovž — G 8
Krško, razstavišče Delavski dom — G 8
Novo mesto, Dolenjska galerija — G 8
Slovenj Gradec, Umetnostni paviljon — G 8
1981 Metlika, Galerija na gradu — Slikarska kolonija A. Gangl
1982 Maribor, Razstavni salon Rotovž
Graz, Künstlerhaus — DLUM
1983 Maribor, Razstavni salon Rotovž — DLUM
Ljubljana, galerija DSLU — novosprejeti člani
Maribor, Razstavni salon Rotovž — Mladi '83
Celje, Likovni salon — 10 članov DLUM
1984 Ljubljana, Mestna galerija — SOOČANJA Kranj—Maribor
Lenart, razstavišče OŠ — člani DLUM
Banja Luka, Umjetnička galerija — predstavnik DLUM
Ljubljana, razstavišče R. Jakopič — Aktualnost figure
Gorizia, Galerija il Torchio — skupina članov DLUM
London, Greenwich Woodlads Gallery — člani DLUM
1985 Maribor, Razstavni salon Rotovž — DLUM
Goražde, razstavišče Unis — predstavnik DLUM
Ljubljana, razstavišče fakultete — Fiesa '84
1986 Ruše, Likovni salon — Glažuta '86
Maribor, Betnava '86 — Margine — multimedialna razstava
Maribor, razstavišče ELKO — likovna kolonija Logarska '86
Maribor, razstavišče Konstruktor
Novo mesto, Galerija KRKA, Likovna kolonija Krka '86
1987 Beograd, Galerija Borba — Jeraj, Logar, Smerdu, Rus, Pogačar
Tuzla, Galerija jugoslovanskega portreta '87
Ljubljana, razstavišče R. Jakopič — Abstraktne smeri
Maribor, Razstavni salon Rotovž — DLUM
1988 Radlje, Salon ARS — Anale risbe
Maribor, Umetnostna galerija, trienale EKO '88, samostojni multimedialni projekt AQUA ZNAK
Ljubljana, razstavišče R. Jakopič — Barva
1989 Maribor, Razstavni salon Rotovž — DLUM
Ljubljana, razstavišče R. Jakopič — Likovni trenutek
Linz, PRIX ARS ELECTRONICA „OST WEST" — rač. grafika
Maribor—New York—Rotovž — galerija Multi Media ARTS — izmenjalna razstava risb po FAXU
1990 Maribor, Razstavni salon Rotovž — DLUM 70-letnica

NAGRADE IN PRIZNANJA:

1973 Ivanjica, Mestna galerija — nagradna razstava: Jontes, Svaljek, Pogačar
1985 Maribor, Razstavni salon Rotovž — nagrada za likovno inovacijo
1986 Ljubljana, razstavišče R. Jakopič — oblikovalsko delo meseca
1987 Radenci, priznanje za celostno grafično podobo prireditve „Cvetje, sadje, vino"
1988 Novi Sad, Sterijeva srebrna plaketa za celostno grafično podobo SNG Maribor — plakati, gledališki list
1989 Maribor, salon Rotovž, razstava „Risba in skulptura" odkupna nagrada za risbo
1990 Rogaška Slatina, mednarodni slikarski EXTEMPORE, ODKUPNA NAGRADA

RAZSTAVE OBLIKOVANJA:

1981 Ljubljana, razstavišče R. Jakopič — BIO 9
1984 Ljubljana, razstavišče CD, mednarodni BIO 10
1986 Ljubljana, razstavišče R. Jakopič — oblikovalsko delo meseca
1987 Maribor, salon Rotovž, izbor iz jugoslovanskega gledališkega plakata
1988 Ljubljana, razstavišče CD, mednarodni BIO 12
Maribor, razstava plakatov v okviru Borštnikovega srečanja na srednji šoli za trgovinsko dejavnost
Novi Sad, razstava plakatov na Sterijinem pozorju
Portorož, razstava 4. JFTK, Hotel Metropol
1989 Lahti, Lahti Postermuseum — Bienale

NASLOV:
Pogačar Vojko, Radvanjska 104
62000 Maribor, Jugoslavija
telefon: (062) 35-982

TISK: DRAVSKA TISKARNA MARIBOR